

אברך

כולל שני ספרים קטנים, ספר פרת משה אהרן, ביאור על כל מוסרי תהלים, ליקושי אמרים, דברים יקרים, חדשים וישנים, פרחי שושנים, סגולת משמנים, מסו ומסנינים, והב ואדרכמונים, שיה מסונים, דרש אמונים, נטעי נעמנים, ישרים ונאמנים, בסתר עליון נצאנים, כצל שרי מחלוננים, בנן ערן חונים, מסוד חכמים ונבונים, הונים בשבעים פנים, משיבי חרב לנרנים, חריפים ושנונים, חסידים ראשונים, צדיקים קדמונים, נרולים ונאונים, קדושי עליונים, נכותם יגן לאבות ובנים .
 ובראש הביאור חידושי הילדות על מוסרי תהלים תשעה, תברו המתבר כשהיה ילד בן שנים תשעה, בתוך ימים תשעה, והיה אז בקי בששה סמכותות בעים, ועוד איוה מאמרים יקרים מאירים כספירים, אשר כתב מסוך לפשירתו, ונקראים בשם, מאיר לעולם, סאת הרב הנאון הצדיק המקובל הגדול אוהב ישראל, חסידא ופרישא, בוצינא קרישא, כקשית מויה אהרן מאיר ברמזיל פריעדלענרד וציל אבריק באלחוב ושמיכי, תלמידו ומחוננו של ארמיר הרב הקדוש והמפורד המקובל האלקי מרן יצחק אייזיק וצוקללהיה כוידוששוב וכייע, הובא לבית הרפום עיי בן הרב המתבר הר חיים פריעדלענרד ניי חוביק באלחוב מדינת גאליציען .

שנה חיים של טובה וברכה לטיק

© 1897

Sefer Abrach Comentar einige abschnitte der gefeuerten Psalmisten verfasst als 9 jähriger knabe Herr Aron Mayer Friedländer Oberrabbiner in Bolechow Galizien.

Verlag von Chajsem Friedländer, Bolechow.

© 1897

ברטום המסובח של השוחטים מויה
 דוב בער בלייער ונימו מרה צבי יעקב הכהן קאהן .

Printed and Bound at Yahn Munkács

מאיר לעולם

יורד נו' היינו כמו שהיה בימי בנים דחומה בשמן הסוב בזה האור והמשכיל ישרה כל המאמר כמרחב עמי' בקדמה הלז ומתבונן בשמן הסוב יורד על הזקן וזקן אהרין בנינו' באור כי טוב ומסיים כי שם לזה ה' את הנרקה ע"ד מ"ש בזה' בקדמותה ולמחרת פוב הוא לנרך את ישראל והוא בנינו' באור יורה אלק' את האור כי טוב וכתיב בהם כי טוב בעיני ה' לנרך את ישראל והוא שרמו נכאן כי שם לזה ה' את הנרקה על ישראל משהם וסד עולם . בשמן הסוב על הרגש יורד על הזקן וזקן אהרין שירד עמי' . בשם רבינו אלימלך לאזעסקר זוק"ל . רל דלחא בגמרא אין מושיבין זקן כסמדרין והעטם מחמתה שסעטע הזקן באחריות ואינו כ"כ נמדת דחמיות אך לא נמדת הקב"ה מדה כ"ו שהקב"ה נגלה על הים זקן מלא רחמים והוא מחמת שרחמים הפלויים שם טלו רחמים משם יורדים הרחמים ונשכין על הזקן ונעשה . גם הוא רחמים וזו בשמן הסוב ר"ל שזן העוב סיוו פרממים הנמורים . על הרגש רמו לעולמות הפלויים הנקראים רגש יורד על הזקן ר"ל שפרממים יורדים משם על הזקן ונעשה הזקן וזקן אהרין . דהיינו שגם הזקן הוא רחמים דלחך היה אהב שלום ורונף שלום והכחן הוא מסד ורחמים שירד על פי מדותיו ר"ל שפרממים יורדים על פי מדותיו ככל שלם נמדת הקב"ה מדה כ"ו הזקן הוא מנעט באחריות ומדה הקב"ה הוא זקן מלא רחמים . והכן :

גם עומדך ששואפי אנשי עמי . בשם רבינו אלימלך לאזעסקר זוק"ל . ר"ל דהנה סחורה הקדושה לעממים נקראת חורה ולעממים נק' ערות ופקודי ה' מלא ה' והכל היא לפי נתי' האדם באיזה בחינה הוא לומד התורה בקדושה ונעברה בתמימות גדול לשמו כגדול ית' אז נק' תורה ה' וכשלומד נתי' אחרת אז לפי הכחיים שלומד כך התורה נקראת ובחינה הזאת הנקראת ערות י"ל שאיש כ"כ בחינה גדולה רק שהיא מחכימה שתי כמס"ה ערות ה' מחכימה שתי וחמר דוד המס"ה גם עומדך ר"ל גם הכחיים הזאת הנקראת ערות היא גדולה אל"י כ"כ שהם ששואפי שהיא בחינה גדולה כמס"כ בספרים שמי' ששואפים ערה הקב"ה את הטולם כמו כן אל"י הוא ששואפים שבלויק נורא סולמות כחורתו הקדושה שלומד וטופל רשאות והספמות גדולות לפולם ויהא כ"כ אל"י במדרגה גדולה שהיא אנשי עמי ע"ד שאמר המלך כל הלוות תורה לשמה וזה וכו' והגין ממנו פה : בעוה"שית' אמרתי בערותי ית' . על חודש אלול המיוחס לשבת גד דלחא בספר יצירה . המליך לוח' י' במעשה . בחולם בעולם . אלול בשם ער שאלל נעטס ו"י . דהנה רש"י פי' על פסוק אז יציר שהי' על שם המעשה ויניח מלח על פי סוד . דהאות י' רומז להחמה שרומז על המחשבה . וכל הכרויין פי' המחשבה בעטם כולם במחמה פשיח . לכן תיחסם לגר . שאמר בו וטרף וזר"ם חף קדק"ד . כי ירוש שהארו על כלי המעשה . וכו' אמרשח סערה אמרה לתחא חסבלק יקרא דקדושה ברין הוא לפיכא לכן המליך לוח' י' במעשה כי על ידי שערך זרום חף קדקד דפערט אמרה . שהם כלי המחשבה . גרם ע"ו' שהמליך בקדושה י' . שרומז על המחשבה במעשה שיהיו כלי המעשה תוהרים עם המחשבה . לפשות מח רוח ליזרזי ית' . בחולה בעולם . ע"ש פסל לך שפרש"י . למלך שהך למדינת הים והינה ארוכותו של הקב"ה אלו ישראל . לכן נאמר פסל לך ופיין כרטיח מיחמל' ה' כי מלא רפ"ו ע"כ ובגין דלחמר כך כי סול"ה שיר על בחולם ישראל . לחמר כך ולו חסיה לאשם לא יוכל לשלם כל ימיו עלותה לא יוכל למפרש ליה מנה כל יומו וכו' . דלחמה לקוב"ה נחם ה' יחם חסך כפחך וקוב"ה חמר וכי חנה חסך שוב ביש על ישראל וכו' . מרוב רב ודאי דנייהם חנה ענדין ית' עגלא בגין דה' כי סול"ה שיר על בחולה ולו חסיה לאשם ע"ש סייעי' גל המלך ומחמל' נחם כי דברי רש"י ז"ל הן המס דברי הוסיק' שם . לכן יומתק מאוד שנקרא המדע אלול שנחמר בו פסל לך . בחולם כמו שאמר שם מקורם כפ"ח

כפי' קודם דליתו חיי הנפשה וכו'. ומרשו השמלה והחממת יריפה מספר חזרה
 ויחזור אחת ביה סבל לך שני לוחות הנשים כראשונים . וכתבת על הלוחות את הדברים
 אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שכתת . ע"ש ויומתק לחיך . ויד שמאל בנפש
 וז"ל כידוע שהימים בערורים הם כסוד שמאלו תחת לראשי עד פה הסוכות . והבן . ויש
 לרמוז ע"ש נתיבא מהימנא בג"ל דליתו חיי הנפשה . כת נתיבת בראשית ליתו ברחא
 דמלכא ע"ש . והלוחות השמאלים ראשי והנה בה היא חזרה שבעל פה . כמבואר ע"ש
 ברפילא מהימנא בג"ל וטיין בסידור חרואני המקובל הללוי מן הארציל בכוחות השיבו
 זה לשון הקדוש . לפי שהחשובה היא עיקר לחזור דבר לשרשו הראשון : לחקן את
 אשר פות זה אי אפשר כי אם ע"י חזרה שבעל פה שמתחזקת . ואינו שאלין שישינו
 לחזרונו היא הכנינה הקדושה ע"ש . לכן אפשר לרמוז זה שמאלין תחת ראשי כי
 חזרה שבע"ס נתינת נגודה שהיא יד שמאל והיא נח מבראשית . תחת ראשי . ואז
 יחזור הדבר לשרשו שהלם תיבת בראשית ויחוקנו כל הדברים כמו שגלה בראונו יחשו
 ונרמו גם כן כדכרתי הנוכחים לעיל . שמתחילים כלי המעשה נתינת כ"ת כידוע . ע"ש
 כלי המעשה שהם נתינת ראשי . זה אג"י לדוד"י ל"י בנתינת ראשי . והבן היטב .
 חקור דברים האלו בני מיני . ויוכנס לחקך אם חקיים כל אשר תמצא ידך לפשות
 בפתך ע"ה כי כל מנחתו לאלללל שמאללל בימינה . ואז ייטב לך : אמתיק כחן ההקדמה
 לחכמה חיקון עירובין אשר טעה האמורר א"ל . וקראתיו נפש תאמר מנוחה שלימה .
 בעופש"ת זה השער ל"י לרקים יבואו בו פנקס חיקון עירובין אשר התגבר ע"ס אלך
 חכמה יחוק ויעקב לחוק עירובי כפייר עממדי ארצם כל ימושו ונמוסרות כדל לא
 יתקו לכליל בני העיר מתכנול חילול שנת קודש משוש לנוו ספק'ק כאלחוב בשנת
 ארצתי את ברכת'י לס"ק . בנעמל שנת דף י"ד ט"ב חמר רב יהודה אמר שמואל כשעם
 שתיקן שלמה עירובין וכו' יתנה גם קול ואמרה בני אם תכס לך יתמה לבי גם אי .
 ואומר תכס בני יתמה לבי ואשיבה חורטי דבר . פירש"י שלמה חיקן עירובי תלרות ונזר
 שלא להוליא מרשות היחיד לרשות היסוד חזירו לפשות סייג והרמקס לחיבור חורט שלא
 יתא להחיר מרשות הכרים לרשות היסוד . וביינו דכתיב ואיזן לחקר שפשה ארצית לחזרה
 כלאזי כלי שאומין אותו בהם עכ"ל . יש לפתחונן ברבני רש"ל האמורים ברוח הקודש
 וכדיוק נכון אין בהם נפתל ועקס . למה הקדים בחיקון לגיירה . שאמר חיקן עירובי
 חלרות . ואח"כ . ונזר שלא להוליא ונהפוך הוא כי מתחלה נזר שלא להוליא מרשות
 היסוד לרשות היסוד חזירו ואח"כ חיקן עירוב שיוכלו להוליא כמובן . וכן הוא ברמב"ם
 פרק ח' מהלכות עירובין . מדברי סופרים אמור לשכנים לקבל . ודבר זה תקח שלמה
 המלך ע"ה וית דיו וכו' . וממנו מה חיקן שלמה דבר זה בני שלא יעשו הפס ויאמרו
 בשם שמואל להוליא מן החלרות לרמוכות המדינה ושוקיה ולהכניס מהם לחלרות כן
 מותר להוליא מן המדינה לזה וכו' . וימנכו שהשוקים והרמוכות וידמו שאין הכוללה
 מללכס וכו' לפיכך תקן וכו' ויביה אסור להוליא מרשות המלך לעולם לרשות סיד כולן
 שזין בו עד שישיבו כולן ומה כעירוב הזה וכו' . עכ"ל הזכר יעייש כי חנו ממתקס
 וכלו מתמדים אך מלרטי מאוד דבריו לנתיב בללות בקורא נסים . הכס הוא סיד
 על נכון כי בקדים החיבור ועטס בגזרה ואחרי כן בעמיד בחיקון ועטמו . אמנם
 להבין דברי רש"ל כדקדק עוד במלמד רב יהודה אמר שמואל שאמר יתנה גם קול
 ואמרה בני אם תכס לך יתמה לבי גם אי ואומר תכס בני יתמה לבי ואשיבה חורטי
 דבר האין די כסוק ראשון חלי ואומר כאשר תקשה בהמרה שמיים אין מהפס למו .
 וכנס מה שפשה שלמה המע"ס שייג להיבור הוללה יחור מכל מללכס שנת דעת לנכון
 נקל ע"י דברי הרמב"ם והמבטות ריש מס' שנת שכתו עטס' על רבינו הקדוש
 שמתחיל

מאור לעולם

שבהמיל יליאות שנת אז' הולאות שגשה נסוף אבות מלאכות בס' כלל גדול והוא לפי
 שזאת המלאכה נמאלת חזיר ובה ישלו בני אדם על הרוכ ועטם אז' ללמוד שזאת
 מלאכה אפי' שגראה ממנה שאינה מלאכה טכ'ד . לכן גם שלמה נחמתו נדר נדום
 יותר מכל המלאכות מטעם זה עלמו ואלום ההכס שינו נראשו להניס מראשית דבר
 אחריתו צנת כליותיו יעלהו לפשות סייג ומשמרת לתורה ירא לנפשו סן יקרה כמקרה
 ראש ספרות מכל אם כל שי הוסיפה על דברי חלקים חיים נאמרה לנלתי עופ בסך
 ברעת רחיה כי נכתה בה נפש כל יציר נברא ולכן אמר חקיה בסנהדרין כ"ס מנין
 שכל במוסף גורם שאמור ולא חגשו בו וכן אמרו הנמה זל נמדרש הס"ד אל חוסף
 על דבריו סן זכיה כך שלף מפשה אח הנדר יותר על המיקר שלא ישול ויקלן הניסיות
 ואף כי לעשות נזירה לרבים למוע אומה מהנצול שהורגו כל שעת ימי המעשה
 דבר זה קשה מאוד וכבר נאמר בשם הרכ הגאון ר' משה סופר ז"ל חכ"ק טרשטרנ
 על סתירת הכסובים במחן מורה אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונעשה . ובפרשת ואתמנן
 נאמר בכפיץ ושמענו ועשינו בה כי מה שהקרינו נעשה לנשמה סרוא בה
 עולם אמונחס ונעמוס בד' כמו שאמר רבא שנת פ"ט ע"ש פ"י אזו מאמינים באקב"ה
 וכוותים בו שלא ישול פלינו כי אם הדבר הטוב לנו כל כימים ועל נשחון סוף הקדמתו
 נעשה לנשמה אבל שיהיו מסורים ניד חכמים לה אזו ולא רנו לקבל פליסם דבריהם
 מבלי שישמעו חלה ומה שישנול דעתם יקבלו לא וזאת לכן אמרו למה רבינו פ"ה
 ושמענו קדם הוא ועשינו . לכן בולרן הקב"ה לנפוח פליסם סר בנינים להכריחם לקבל
 תקנת חכמים עייש בהקדמת ספר מחס סופר חו"ד ומהו שלמו מירא חלקך אשר
 נאמר עליו ויחסם מכל האדם סן יעקרו בעניעות פ"י נגרו כי יכבר משלו פליסם
 ויטו לשלל מיליו כי חקנחו נרמה הקלוקל כמעשה חוה נכובר לכן החתכם ונפשה חקנה
 קלה לעשות עירובין שיערבו כל הרשויות יחד ויקבלו כולם אח נזירתו פליסם כי לא
 נשלחת ביא ולא רחוקה היא ויהיה משמרת להולאה שנת ונזה יזולו דברי רש"י על
 נכון שלמה מיקן עירובי מלרות ונזר שלא להוליא כי סן הוא אחת נכון הדבר כי לא
 נזר על ההולאה מרשות היחיד לרשות הרשות עד שתיקן עירובין כי וזאת זה
 לא היה נזר נזירה שאין יכולין לממור בה שלא ישול הנדר ויקלן הניסיות כנכר בשם
 המדרש אך שהוליא חקנה להוליא פ"י עירוב אז יתקבל נזירתו נהנהגה רבה וכו"ו .
 דכתיב שטשה אונים לתורה אונים ממס אונים לשמוס כנכר בדברי הגאון בעל החס
 סופר ז"ל סעל דברי חכמים אמרו ושמענו ועשינו כי פ"י חקנת סהיתר יקבלו האיסור
 ויהיה נדר אהין לתורה וסייג עלום לכן יחזה הצב קול כשיי כחונים סרשטון על עיקר
 החקנה שפשה משמרת לתורה על זה אמר בני אם חכס לכן ראה נזה שהוספת לאיסור
 הולאה מרשות היחיד לרשות היחיד ישמה לני גם ארי' ראה לומר פ"י יתקיים מס
 שאסרתי אני בחורתי הולאה מרשות היחיד לרשות כרבים כנכר נדברי רש"י וברנ"ס
 ז"ל ובה הכתוב סאי להנחו ולפתרו על חמתו שתיקן סימר להוליא פ"י עירוב פ"י
 אמר חכס בני ישמה לני ואכיבה חורשי דבר לכל ילמדו כי כעמכת פליסם נזירה
 אשר לא יולדון שאלה כי מלאכת חקנה קלה כולם שיעדין כי כנדר טוב וניס
 וס עוד רמז נכון שנת הדר החסורכ שלמה למיקון עירובין אשר עליו כיה דבר ה'
 אל דוד דברי ימים א' כ"ח הוא יהיה איש מנוח'ס כורס נזה שיעשה מנחלה
 לשנה כי שלמה יהיה כמו ופלוס ובקס אחן על יפראל ומכאור עירובני על פשט
 מסרכין נניה י'ן מפני דברי שלום כי פ"י כעירוב נעשה שלום בין כמלי מחלוקת
 פ"י"ש שביא חפסס נזה ומה מאוד נפשו :

מנדי ישראל כקדושים ובספורים שמיטין כעירוב נכיה חלקיו . וסס מסרכין כל
 סרשויות

מאיר לעולם

הטרויות יחד כמים יחדיו של פולס . ופי' נאמר ה' אלהיכם מפני ציחך דקיי"ל
פירוש משום דירה וכל ישראל משמדין את לבם לאביהם שנאמרים לכן ילדך לטאף נאמר
פירוש משום קצין . כי יבדל קצין אחד . שנאמר עד יבדור עם זו קציה . יבדור
לוחמות פירוש . הבן הדברים ויוממקו לחך . גם מלמד נאמר פירושין ס"ח אחר ליה
דנה נר נר חנה לאבי . מנחה דלית בה מר' נבדי דרנדי לא לאוי בה פירוש והוכיחו
מזה הראשונים . כי מזה דנה לחקו פירושין בכל עיר . ומה רוח ה' מוססה בקל
אנשים מבני קהלתו . ומנה לבם לקרבה אל המלכה לקבץ על יד על יד . לחקו
מנחות הסדר בקורות ארצם גבוהים וכמוסרת גדול עליהם כנורה הפתח . למען יעמדו
ימים רבים . ולא ישלכו בני ישראל בחילול שבת קודש . מבלי דעת כי רבות סעמים
יחקו מוסדותיו . כליל שבת קודש ואין רוחה . ומטאת פתך . על כן עם ה' חקו
ומחזקה בעד אלקים לחקו ידיו עושי המלכה . והכתיבו מחמיו ז"ל . הלמלא שמרו
ישראל שמי שבתות מיר גבלין . לכן אמרו ואיש את אחיו יעזרו . וכל כנסיה שהיא
לשם שמים סופה להתקיים וכו' לנחמה ליון וירושלים כל הכתוב לחיים . דברי המעתיב
פה'ק' בלחיו זאת תנוסס מר"ל . מאיר ברמול' : אקתיק כהן מכתב מאלהמ"ר ז"ל .
בעוה"מ"ת נ' דברים ה' מנחה חכ מר"ג לפ"ק במלחמה . שלום ומו"ס וכט"ס לכבוד
אהובי בני חביבי כפשי מחמד עיני ולי האהבה כמנחם הכתב לכשרה המטיל בכל
דרכו וטירא את ה' כש"ת מו"ס חיים פריערלצנדר שמי' לאוי"ט . המחמיר בני
בפתח . במשני ידך ארץ לבוקר חסרי ה' כי לא חמנו ולא כלו דמיו סבוב והמטיב
לנו בצבורה טובה ונעימה . כי ילך יולד לנו . וני חק אוחך אלקים . ומן לך בן נכור
בערם חלה גם ילדה והמליטה בן ז"ת . כליל שבת קודש . וולד בן זכר בא שמה
לפולס ומחפלה המספחה . וכי נמסחו כל המשפחות מעט בני משפחות טורחות
ומגבילות וכאור בוקר ירח שמש זרקא והרמ"ה דרע"ה אחרים נשעי לפעמים
נערים עם אקנים . המעומים מני בען . מבוקה ודבוקה נו ית' . האמונים עלי פולס
ורע אברהם ילחק יעקב בזכות אדונו הקדוש והטבור אהובי ישראל וקדושו מרן זכי
זולל"ה מודיעטוב אשר מבר נפשו עליהם בשנת הקל"א . בן יגן של עם ישראל בעת
הואם והמעט ומבשר בשורות טובות יבשות ומחמות וישמח הא"י ביו"ל חליו . ואת גם
בין בטורח הנו"ר לך כמול טוב ובשעה טובה ומלאת תקרא את שמו ילחק אייזיק שית'
ושל בן נקוב לראונו בן חכם ישמח ח"ב בן משביל דורש את אלהקים ובחורנו יהנה
יומם וילנה . וכל אשר ישש ילית ואחכה ליה"ש מחר לשום פעמנו אי ואלך חתי'
ומחוקר בהמדה טאכאלי חתי' ואחך העיר זמן לידי בני הקהלים שית' לאוי"ט ומט
ולך דרך אדיעטוב לראולע . ושם לוח ונעלון נחג השמימי הבט"ל וזכר ומחיה להבכים
בביתו של הא"י ומכא לנדל לחומ"ט . ועינינו מחזקה וישמחו . וכני להשיך על
מכתבך הראשון בקי"ט גדול על עיני עברת הנוף והגשם בנקוב ארנשים סאה ובשורה
טובה היא לי אשר ממחוק עלתך ולא מבטל יום אחד מעב"ה בנקוב . ואז ייטב לך
ובהרבת ימים ושנים קורים הם את כל אמרו אלפון אהך ומעלה מעלה על כמתי
בהלמה . בני חביבי אייזיק ייחי אלקים עמך בכל אשר חלך וכל אשר חסנה חללי .
אל יפתוך רחי הקומה כגדושים הסכלים ללמוד כחז ולשון שפה נכריה מבלתי כח
ולשון כחורה הקדושה כי נופח חכופנה שחתי זרה והמרימה מרה כלפנה אף כי
רמיט רבים מבטלי הכתב והלשון יבואו וישמחו לאגורה וכפי' ומה יתרון ונעל כלשון
אל כל כתי כחורה דרי' יודך בכל עם סלמליה ומדומך נכפיש ומכח כחורה ויראת
ה' בקדושה לבויה טבור ונקי וחי' פי' עב"ה בנקוב מ' כהר . פי' כזכר מש
וכנה דבריו כפסרים הקדושים כפרי הלמודי הכפשים זכ"ם . במשנה ומה ידורין על